

שְׁלוֹשָׁה עַל הַגִּיפּ הַמְחָרֵם

כתב: צבי בן-צור

מבוסס על הספר 'בדרך המדבר והאש – תולדות גד' 9, משה גבעתי, הוצאת מש' הבטחון/צה"ל - "מערכות"

צה"ל של תש"ח לא היה הצבא הכי מסודר בעולם. אפשר להבין זאת – הוא היה צבא מאד צעיר שנולד תוך כדי מלחמה קשה. בפרט, האפסנאות שלו לא הצליחה לספק את כל מה שהייתה אמורה לספק וחיילים נאלצו לאלתר, למשל מדים. אבל להגיע למצב שלוחמים ביחידה קרבית ממוכנת, מבוססת ג'יפים, יאלצו למצוא להם את הג'יפים בעצמם! נשמע קצת אבסורדי, אבל לא!

בפרט, לגדוד ה-9 ("גדוד הפשיטה") בחטיבת הנגב-פלמ"ח, שהתארגן למבצע 'יואב' – המבצע שהחל באמצע אוק' 1948 להסרת המצור מהנגב וכיבוש באר שבע, הייתה בעיה רצינית: חסרו לו ג'יפים. המטכ"ל הבטיח לספק אותם אבל לא עמד בהבטחתו. ולא שחסרו ג'יפים בארץ – משלוח גדול שלהם הגיע זה לא מכבר מארה"ב, אבל הם חולקו לקרובים לצלחת והיה זה חזיון נפוץ לראות קציני חיל האוויר או המשטרה הצבאית דוהרים בג'יפים חדשים ומצוחצחים ברחבי ת"א.

אנשי הגד' ה-9 חשבו שמוטב שהג'יפים יועברו לידם וישמשו אותם בקרבות הצפויים להם בנגב. המג"ד שוכנע שאין ברירה ונתן הוראה לצאת למבצע לילי ל"החרמת" ג'יפים בת"א. בשלב המקדים של המבצע נעשו סיורים בת"א לאיתור מקומות חנייה של ג'יפים והוכנו טפסים מזויפים המתירים החרמת כלי רכב, חתומים בידי קצין מטכ"ל פיקטיבי בשם קפלן. המבצע הוכתר בהצלחה, ורק במקרה אחד סירב בכל תוקף קצין מחיל האוויר להפרד מהג'יפ שלו ואף איים באקדחו על המחרימים. לא עזר לו: לאחר שכוונו כלפיו מספר סטנים הוא ויתר. עוד מקרה מוזר מהמבצע היה החרמת ג'יפ ש"בעליו" זה אך גנבו אותו ממפקחים של האו"ם...

כל הג'יפים המוחרמים מצאו דרכם לבאר יעקב, בכוחות עצמם או בגרירה, שם נערך הגדוד למבצע 'יואב'. הם נצבעו מחדש, קיבלו מספרים אחרים, הותקנו בהם חצובות למקלעים ונעשו בהם התאמות נוספות ללחימה בתנאי הנגב שגד' הפשיטה כבר למד להכיר.

לוחמים מהגד' ה-9 בפעילות מבצעית בנגב (אי אפשר כמובן לדעת אם הג'יפים בתמונה הם מ"המוחרמים" או לא). משמאל: ניסן לויתן, אנגלברג, יהודה "פרא" בן-צור, איתן יעקבסון, דוד "מגדל" טפרסון (בג'יפ מימין לא מזהים). יהודה ומגדל הם בין המחרימים ששמם ידוע.

**ג'יפ מהסוג שהיה מטרה למבצע ההחרמה: ג'יפ של המשטרה הצבאית בת"א
(צילום מ-1949 של ואן דה פול, המקום: בנין הכנסת הראשון, אז קולנוע "קסם" ברח'
אלנבי במקום שנקרא אז כיכר הרברט סמואל)**